

**Odlišné stanovisko
sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej
vo veci sp. zn. II. ÚS 706/2016**

Pripájam toto odlišné stanovisko k nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 706/2016-49 zo 14. decembra 2016, ktorým druhý senát väčšinou hlasov rozhodol o porušení práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Kožuškom, Advokátska kancelária, Sama Chalupku 18, Michalovce, na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 53/2013 z 25. júna 2014 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) tvrdiac, že

- Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) vykonal pojednávanie vo veci sťažovateľa nariadené na 8. január 2013 v jeho neprítomnosti, ale v prítomnosti zástupkyne Sociálnej poisťovne, a najvyšší súd toto pochybenie nenapravil, čím došlo podľa názoru väčšiny druhého senátu k porušeniu rovnosti zbraní (s. 12 – 13 nálezu),

- Sociálna poisťovňa ako žalovaná v konaní podala v rámci prieskumného súdneho konania krajským súdom dve vyjadrenia, a to 26. októbra 2010 a 27. januára 2011, avšak ani jedno z nich nebolo sťažovateľovi doručené, čím došlo podľa názoru väčšiny druhého senátu k porušeniu princípu rovnosti zbraní a k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania (s. 15 – 17 nálezu), a tým k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K vykonaniu pojednávania krajským súdom vo veci sťažovateľa nariadeného na 8. január 2013 v jeho neprítomnosti

Nesúhlasím s argumentmi väčšiny druhého senátu o porušení princípu rovnosti zbraní v súvislosti s vykonaním pojednávania krajským súdom v neprítomnosti sťažovateľa. Vo veci sťažovateľa sa rozhodovalo podľa relevantných ustanovení vtedy

platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v rámci správneho súdnictva.

Podľa komentára k Občianskemu súdnemu poriadku (ASPI, komentár C. H. Beck) *„možnosť správneho súdu prejednať a rozhodnúť meritórne vec bez nariadenia ústneho pojednávania je prelomením zásady ustanovenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prejednala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Vychádza však z potrieb správneho súdnictva ako kasačnej kontroly zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy... V správnom súdnictve sa prejednácia zásada uplatňuje iba v riešení právnych otázok.“*. Špecifiká správneho súdnictva sa premietli aj do príslušných ustanovení týkajúcich sa (ne)nariadenia pojednávania. Podľa môjho názoru postupnosť krokov pri nariaďovaní pojednávania na 8. január 2013 a jeho následné uskutočnenie bez prítomnosti sťažovateľa, ako aj vyhodnotenie tejto situácie najvyšším súdom korešponduje s vtedy platnou právnou úpravou (§ 250g ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 OSP), aj keď pripúšťam, že formulácia v zápisnici nezodpovedá skutočnosti. Nepresnosť zo zápisnice sa však do rozsudku najvyššieho súdu „nepremietla“, naopak, uvádza sa v ňom, že *„podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd nepochybil, keď pojednával v neprítomnosti navrhovateľa. Sám navrhovateľ totiž v deň pojednávania navrhol súdu aby rozhodol vo veci bez pojednávania (zodpovedá to ostatnému kroku vzájomnej komunikácie medzi najvyšším súdom a sťažovateľom o nariadenom pojednávaní na 8. január 2013 a vyjadrení sťažovateľa k nemu, pozn.). V zmysle § 250g ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. ak sa účastníci na pojednávanie nedostavia, môže sa vec prejednať v ich neprítomnosti.“*.

Navyše najvyšší súd odôvodnil, prečo nevyhovel sťažovateľovmu návrhu na odročenie pojednávania na neurčito, takto: *„Čo sa týka námietky navrhovateľa, že krajský súd nemal rozhodnúť vo veci z dôvodu, že na najvyššom súde prebiehalo konanie o jeho návrhu na doplnenie dátumu zvýšenia jeho starobného dôchodku, nakoľko o tom jednal Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe návrhu na doplnenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 23. 11. 2011, sp. zn.*

7 So/149/2010, túto námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, bez vplyvu na posúdenie zákonnosti napadnutých rozhodnutí. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že uvedenému návrhu na doplnenie najvyšší súd uznesením z 30. apríla 2014, sp. zn. 7 So/149/2010, nevyhovel.

Postup krajského súdu bol preto súladný s § 250g ods. 2 O. s. p.“

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku vyslovil z môjho pohľadu ústavne akceptovateľný právny názor na vykonanie pojednávania krajským súdom vo veci sťažovateľa bez jeho prítomnosti, a preto podľa mňa nebol dôvod na vyslovenie porušenia práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšším súdom.

2. K namietanému nedoručeniu vyjadrení Sociálnej poisťovne z 26. októbra 2010 a 27. januára 2011

Nesúhlasím s argumentmi väčšiny druhého senátu o porušení princípu rovnosti zbraní a princípu kontradiktórnosti konania v súvislosti s nedoručením vyjadrení Sociálnej poisťovne sťažovateľovi.

Sťažovateľ tvrdí, že len z písomného vyhotovenia rozsudku krajského súdu č. k. 5 Sd 117/2007-107 z 8. januára 2013 zistil, že Sociálna poisťovňa podala dve písomné vyjadrenia z 26. októbra 2010 a 27. januára 2011, ktoré však jemu neboli doručené, a preto sa k nim ani nemohol vyjadriť, čo väčšina senátu považuje za porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru najvyššieho súdu „*Pokiaľ sťažovateľ namieta, že mu krajský súd nedoručil a doteraz mu nie sú známe vyjadrenia Sociálnej poisťovne z 26. októbra 2010 a z 27. januára 2011, treba poukázať na to, že na konanie o preskúmanie neprávoplatných rozhodnutí správnych orgánov na základe opravného prostriedku podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa ustanovenia prvej*

a tretej časti Občianskeho súdneho poriadku použijú len primerane (§ 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Vyjadrenie správneho orgánu nemôže nahradiť dôvody preskúmaného rozhodnutia, pričom súd podľa § 250e Občianskeho súdneho poriadku môže, ale nie je povinný vyžiadať si od správneho orgánu vyjadrenie k žalobe (opravnému prostriedku). Podľa názoru najvyššieho súdu nie je potrebné prípadné vyjadrenie správneho orgánu k žalobe doručiť žalobcovi (v tomto prípade sťažovateľovi).“. Väčšina druhého senátu nezohľadnila skutočnosť, že „z odvolania sťažovateľa zo 7. marca 2013 podaného proti rozsudku krajského súdu je zrejmé, že obsah vyjadrenia Sociálnej poisťovne z 26. októbra 2010 mu bol známy. Vyjadrenie Sociálnej poisťovne z 27. januára 2011 neobsahovalo žiadne vyjadrenie v merite veci, ale len návrh, ako má súd rozhodnúť. Jeho nedoručenie sťažovateľovi nie je vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.“. Nevyrovnala sa ani s už vyjadreným právnym názorom vo veci sp. zn. IV. ÚS 310/2011 ústavného súdu, resp. nezohľadnila to, že „za dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, ku ktorým reálne došlo, ako aj ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, porušenie ktorých sa namieta (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09), vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou garantovaných právach. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 460/2010). Tvrdená nemožnosť sťažovateľa reagovať na vyjadrenie Sociálnej poisťovne k ním podanému odvolaniu proti rozhodnutiu krajského súdu, z ktorého vyplynulo, že Sociálna poisťovňa trvá na tom, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu potvrdil, nemohlo podľa názoru ústavného súdu najmä s prihliadnutím na obsah tohto vyjadrenia pozostávajúceho z dvoch viet (neobsahujúceho žiadnu argumentáciu či skutočnosti, ktoré by neboli známe z obsahu spisu) predstavovať zásah do práv sťažovateľa takej intenzity,

že by to znamenalo, že mu bola odňatá možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom...“.

Prikláňam sa k tomuto právnenému názoru a nesúhlasím s rigidným uplatnením princípu kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní bez zohľadnenia špecifik správneho súdnictva a jeho podstaty, ako aj konkrétnych okolností veci. Navyše ide o právny názor ústavného súdu vyjadrený k námietke sťažovateľa týkajúcej sa porovnateľného vyjadrenia Sociálnej poisťovne z 27. januára 2011, ktorú sťažovateľ uplatnil nielen v tejto sťažnosti, ale aj v sťažnosti z 23. augusta 2010, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. IV. ÚS 310/2011 z 28. júla 2011.

V nadväznosti na môj názor odlišný od väčšiny senátu vyjadrený mojím hlasovaním som využila aj právo, ktoré mi priznáva § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov a k rozhodnutiu, s ktorým nesúhlasím, som pripojila odlišné stanovisko.

V Košiciach 14. decembra 2016